

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ
VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 2 IR 43³ STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-748, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS
INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807 43³ STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-778 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS INFORMACINIŲ IŠTEKLIŲ VALDYMO ĮSTATYMO NR. XI-1807
43² STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-862**

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. rugsėjo 29 d. sprendimo Nr. SV-S-212 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 4 ir 6 punktus ir Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2021 m. spalio 1 d. sprendimo Nr. SV-S-224 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 8 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 2 ir 43³ straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-748 (toliau – Projektas Nr. XIVP-748) tikslui – sudaryti konkurencingas sąlygas duomenų centrų paslaugų rinkoje ir galimybę institucijoms duomenų centrų paslaugas įsigyti palankiausiomis sąlygomis, tačiau siūlyti Seimui nesvarstyti Projekto Nr. XIVP-748 dėl šių priežasčių:

1.1. Projektu Nr. XIVP-748 siūloma atsisakyti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatyme (toliau – Įstatymas) įtvirtintos prievolės institucijoms, įrašytoms į Saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo (toliau – Saugusis tinklas) naudotojų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. sausio 3 d. nutarimu Nr. 27 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo įgyvendinimo saugiojo valstybinio duomenų perdavimo tinklo ir valstybinių duomenų centrų valdymo srityse“ (toliau – Saugiojo tinklo naudotojų sąrašas), visų jų valdomų serverių ir (arba) kitą registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą ir duomenis laikyti valstybiniuose duomenų centruose, kurie gali būti įrengti tik biudžetinės įstaigos arba valstybės valdomos įmonės, kuri yra nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbi įmonė, patikėjimo arba nuosavybės teise valdomose patalpose. Projektu Nr. XIVP-748 siūloma suteikti galimybę Saugiojo tinklo naudotojams jų valdomų serverių ir (arba) kitą registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą ir duomenis laikyti Lietuvoje, Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse, Europos Sąjungos valstybėse narėse ar Europos ekonominės erdvės valstybėse esančiuose duomenų centruose, kurie atitinka Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintus techninius kibernetinio saugumo reikalavimus, nacionalinio saugumo interesus. Bent viena tokių duomenų kopija privalėtų būti saugoma Lietuvoje įrengtame duomenų centre. Siūlomos nuostatos sudarytų teisines prielaidas institucijoms naudotis tarptautinių paslaugų teikėjų teikiamomis informacinių technologijų paslaugomis (toliau – IT paslaugos).

Taip būtų padidintas IT paslaugų prieinamumas ir sudaryta galimybė IT paslaugoms teikti pritaikyti pažangiausias technologijas ir galimybes. Tačiau, nepaisant šių pranašumų, siūlomas teisinis reguliavimas suponuotų situaciją, kad visi duomenys, įskaitant ir ypatingos svarbos valstybės informacinius išteklius, galėtų būti saugomi ne Lietuvos Respublikoje įrengtuose duomenų centruose, o tai reiškia, kad Projektu Nr. XIVP-748 turi būti numatytos ir priemonės, kurios leistų užtikrinti ne Lietuvos teritorijoje saugomų duomenų pasiekiamumą. Nors pakeitimu siūloma bent vieną kopiją saugoti Lietuvos Respublikoje įrengtame duomenų centre, tačiau tai neišsprendžia valstybės institucijų ir įstaigų veiklos atkūrimo klausimų, nes, įvykus incidentui ir nepasiekus Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) valstybėse narėse, Europos Sąjungos valstybėse narėse ar Europos ekonominės erdvės valstybėse veikiančiuose duomenų centruose esančių serverių ir (arba) kitos registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangos ir duomenų, vien duomenų kopijos valstybės institucijų ir įstaigų veiklai atkurti nepakaks. Tam turi būti įrengtos veiklos atkūrimo vietos, kuriose turėtų būti visa registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą (programinę ir techninę) atitinkanti įranga, registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų duomenis atitinkantys duomenys (jų aktualumas užtikrinamas nuolat atnaujinant), taip pat šioje vietoje esančią įrangą administruojantis ir prižiūrintis personalas. Taigi, Projektu Nr. XIVP-748 siūlomas reglamentavimas yra nepakankamas, neužtikrinantis prieigos prie valstybės informacinių išteklių, laikomų ne Lietuvos Respublikos teritorijoje, įvykus incidentui.

1.2. Projektu Nr. XIVP-748 nustatoma, kad vienas iš kriterijų, kuriuos turi atitikti duomenų centrai, kuriuose institucijos, įrašytos į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą, privalėtų laikyti visų jų valdomų serverių ir (arba) kitą registrų ir valstybės bei kitų informacinių sistemų įrangą ir duomenis, yra atitiktis nacionalinio saugumo interesams. Atkreiptinas dėmesys, kad Projekte Nr. XIVP-748 nėra nustatoma jokių reikalavimų duomenų centrų valdytojams, tad nepriklausomai nuo to, kurioje valstybėje yra įrengtas duomenų centras, duomenų centro valdytoju galėtų būti bet koks subjektas, o tai gali sukelti riziką Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams.

1.3. Yra parengtas Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 1, 3, 4, 5, 6, 7, 18, 22, 30, 39, 43² ir 43³ straipsnių pakeitimo įstatymo projektas

(toliau – Projektas), kuriuo siekiama sudaryti teisinės prielaidas institucijoms naudotis verslo teikiamomis privačių duomenų centrų paslaugomis ir spręsti Projektu Nr. XIVP-748 siūlomus reguliuoti klausimus. Projektas yra įrašytas į Teisės aktų projektų, kuriuos Lietuvos Respublikos Vyriausybė siūlo įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programą, sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. vasario 23 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo IV (pavasario) sesijos darbų programos“, ir bus teikiamas svarstyti Lietuvos Respublikos Seimui 2022 m. pavasario sesijoje.

2. Nepritarti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 43³ straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-778 (toliau – Projektas Nr. XIVP-778) dėl šių argumentų:

2.1. Projektu Nr. XIVP-778 siūloma Įstatymo 43³ straipsnio 2 dalį papildyti nuostatomis, kad valstybiniai duomenų centrai būtų įrengiami Lietuvos regionų centruose: Vilniuje,

Marijampolėje, Alytuje, Tauragėje ir Utenoje. Siūlomos valstybinių duomenų centrų įrengimo vietos turi nevienodą infrastruktūrą, todėl skirtąsi centrų įrengimo sąnaudos. Jau yra sukurtų ir veikiančių valstybinių duomenų centrų ir rengiama infrastruktūra likusiems centrams, todėl jų neįtraukus liktų nepanaudota suprojektuota ir įrengta infrastruktūra. Atitinkamai siūlomos valstybinių duomenų centrų įrengimo vietos, neturinčios reikalingos infrastruktūros, sulėtintų valstybinių duomenų centrų plėtros procesą ir padidintų jo sąnaudas.

2.2. Projekto Nr. XIVP-778 aiškinamajame rašte nurodoma, kad šiuo projektu siekiama į darbo rinką įtraukti mažiau išsivysčiusių regionų gyventojus, sukurti konkurencingas darbo vietas, pritraukti papildomų investicijų ir įgyvendinti regioninę politiką, pagrįstą nuosekliu ekonominių ir socialinių skirtumų tarp regionų mažinimu. Kadangi duomenų centrai įrengiami taip, kad jų veiklai būtų reikalingas minimalus žmogaus įsikišimas, todėl valstybių duomenų centrų įrengimas neturėtų reikšmingo poveikio darbo rinkai mažiau išsivysčiusiuose regionuose. Be to, darbuotojai, aptarnaujantys valstybinius duomenų centrus, privalo išmanyti informacinių technologijų, kibernetinio saugumo ir kitus klausimus, todėl regionuose gali nebūti atitinkamos kvalifikacijos specialistų. Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, uždaviniai, kuriuos tektų spręsti, Įstatyme nurodžius valstybinių duomenų centrų įrengimo vietas, palyginti su galima Projekto Nr. XIVP-778 nauda, būtų neproporcingai dideli.

3. Pritarti Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo Nr. XI-1807 432 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-862 (toliau – Projektas Nr. XIVP-862) tikslui – sudaryti geresnes galimybes atlikti valstybinius auditus, tačiau siūlyti Seimui nesvarstyti Projekto Nr. XIVP-862 dėl šių priežasčių:

3.1. Projektu Nr. XIVP-862 siūloma pakeisti Įstatymo 43² straipsnio 2 dalies 1 punktą ir įrašyti papildomą įtraukimo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą kriterijų, t. y. į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą būtų įtraukiama institucija, kuri atlieka valstybės informacinių išteklių, būtinų gyvybiškai svarbioms valstybės funkcijoms atlikti ir mobilizacinėms užduotims vykdyti, valstybinį auditą. Siūlomą nustatyti kriterijų atitiks vienintelė institucija – Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė. Projektu Nr. XIVP-862 formuojama ydinga teisėkūros praktika, nes siūlomu teisiniu reguliavimu įstatymu sprendžiamos vienos institucijos problemos. Be to, toks teisinis reguliavimas neatitinka teisėkūros ekonomiškumo tikslo, nes Įstatyme nurodžius kriterijų, kurį atitinka tik viena institucija, ateityje kiltų poreikis nurodyti ir kitus kriterijus, kuriuos taip pat atitiktų vos viena institucija, ir dėl to reikėtų dažnai keisti Įstatymą.

3.2. Siekiant sistemiško ir nuoseklaus teisinio reguliavimo, kuriuo į Saugiojo tinklo naudotojų sąrašą galėtų būti įtraukiamos institucijos, kurių funkcijoms atlikti būtina naudotis Saugiojo tinklo infrastruktūra, parengtas Projektas, kuriuo siekiama spręsti Projektu Nr. XIVP-862 siūlomus reguliuoti klausimus.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras